

Belgium

Összeállította a Magyar Turizmus Rt. Kutatási Igazgatósága

Belgium hazánkhoz képest harmadakkora területen fekszik; lakóinak száma megegyezik Magyarországéval. Idegenforgalmi adottságai tekintetében a háromnyelvűségből (francia, holland és német) fakadó kulturális különbségeknek köszönhetően az ország különleges látnivalókkal, attrakciókkal várja a látogatókat. Belgiumban egyszerre van jelen a németalföldi, a francia és a német kultúra, hagyomány, amely az építészetben, a képzőművészetben és az irodalomban egyaránt visszatükröződnek. Idegenforgalmi szempontból kiemelendő a gasztronómia és a még ma is elevenen élő kézműves kultúra.

Az ország adottságait, vonzereit tekintve három nagyobb régióra osztható: Flandria, Vallónia és Brüsszel. Flandriához 70 km hosszú tengerparti szakasz tartozik, illetve négy nagy kikötő: Gent, Zeebrugge, Antwerpen (Európa második legnagyobb kikötője), valamint Oostende. Ennek következtében Belgium közvetlen kapcsolatban van Angliával, az északi tengerrel, Skandináviával, Oroszországgal, Afrikával és a Távols-Kelettel is. Természeti adottságainak megfelelően a régió kedvelt tengerparti üdülőhelyei Oostende, Knokke, ahol népszerűek a vízisportok és az ehhez kapcsolódó egyéb létesítmények. Flandria kulturális öröksége főként a németalföldi kultúrából ered, amely a képzőművészetekben és az építészetben egyaránt megjelenik. A középkori, németalföldi hagyományokra épült városok mind a mai napig megőrizték arcukat, amelyek kedvelt úticélok a turisták körében. Ezek közül a legjelentősebbek: Antwerpen, Oostende, Brugge, Gent és Leuven. 2000 decemberében az UNESCO a világörökség részévé nyilvánította Brugge történelmi belvárosát. 2002-ben a város „Európa kulturális fővárosává” alakul, számos rendezvénnyel invitálva az odalátogatókat.

Vallonia természetes és változatos domborzatú, bővizű folyókkal átszelt. A táj település-kultúrájára elsősorban a középkori város- és erődjellelű építkezés jellemző. A vallon területre a francia kultúra és építészet erősen rányomta jegyét. Legnagyobb városa, Liège a mindenkor belga trónörökös, a Liège-i hercegség fellegvára.

Brüsszel Belgium legismertebb turisztikai célpontja, a közel egymillió fő város nemrég ünnepelte alapításának 1100. évfordulóját. Itt található az Európai Unió központja városnegyedét elfoglaló építményegyüttesével, az 1994-ben felavatott Európai Parlament,

valamint az Észak Atlanti Szövetség, a NATO épülete. A városban számos multinacionális cég és nemzetközi bank központja is megtalálható, ezért Brüsszel a nemzetközi politikai és gazdasági élet valódi fővárosa. Látnivalói között találjuk a világhíressé vált Főteret, a Grand Place-t, az 1958-as világkiállításra emelt Atomiumot, illetve a „Manneken Pis” szobrát. A városmag alakja emberi szívhez hasonlítható, ezért a város szimbóluma egy szív. Brüsszel királyi város, két teljesen egyforma királyi palotával, óriási parkokkal és mesterséges tavakkal.

ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK

Belgium Nyugat-Európa kis területű, ám sűrűn lakott országai közé tartozik. Területe 30 510 km², lakóinak száma 10,2 millió fő, népsűrűsége egész Európában az egyik legmagasabb. Kétnemzetiségű ország, lakosainak nagyobb része flamand (58%), kisebb hányada pedig vallon (31%). Az ország délkeleti részén jelentős a németajkú lakosság aránya. Hivatalos nyelve a holland, a francia és a német. Fővárosa Brüsszel, további jelentős városai: Antwerpen, Gent, Charleroi, Liége és Brugge. Legfontosabb kikötői Antwerpen, Oostende, Zeebrugge és Gent. Az országban öt nemzetközi repülőtér található: Brüsszelben, Antwerpenben, Oostende-ben, Charleroi-ban és Liége-ben.

Belgium szövetségi állam, az ország államformája alkotmányos monarchia, a parlament tagjait négy évre választják. Az alkotmány területi és nyelvi alapon három részre osztja az országot: Flamand Régió, Vallon Régió és Brüsszeli Régió (nyelvi megközelítésben Holland Közösség, Francia Közösség és Német Közösség). A régiók és közösségek saját parlamenttel rendelkeznek, amelyek tagjait – az Európa parlamenti választásokkal harmonizálva – öt évre delegálják.

Belgium modern gazdaságának fejlettsége főként központi fekvésének, magasan fejlett közlekedési hálózatának és diverzifikált ipari és kereskedelmi létesítményeinek köszönhető. Az ipar az északi flamand területeken koncentrálódik, a kormány a déli, vallon részeken történő beruházásokat támogatja. Belgium kevés természeti erőforrással rendelkezik, ezekből importra szorul.

GAZDASÁGI HELYZET

A kilencvenes évek elején bekövetkezett recesszió után a belga gazdaság hamar fejlődésnek indult, a növekedés mértéke jelenleg évi 2-3% körüli, amely az EU-országok átlagához hasonlóan alakul. Belgium a fejlett ipari országok közé – az Európai Unión belül is a fejlettebbek közé – tartozik; a GDP kétharmad részét a szolgáltató szektor adja. A tercier szektor hagyományosan legfontosabb része a kereskedelem, valamint a hozzá szorosan kapcsolódó fejlett bankszektor, amely két ágazat a GDP több mint egynegyedét adja. A németalföldi kereskedelem hosszú évszázadokra tekint vissza. Az ország sokáig játszott összekötő szerepet a tengeren túli területek és gyarmatok, valamint az európai államok között. Az Európai Gazdasági Közösség alapító tagja volt, s ma is az Unió egyik legaktívabb tagországa, 1999. január elsején lépett be az euro övezetébe (Európai Monetáris Unió). A nemzetközi versenyképesség megőrzése rendkívül fontos egy olyan kis ország számára, mint Belgium, amely az egyik legnyitottabb a térségben: exportált áruinak (főként ipari, kézműves termékek) értéke meghaladja az ország GDP-jének 60%-át. Külkereskedelmének legnagyobb részét az EU-val, ezen belül is a szomszédos országokkal – Németországgal, Franciaországgal és Hollandiával – bonyolítja.

A közlekedésen belül az áruszállításban legfontosabb a közúti és a vízi (tengeri és folyami) szállítás, a személyszállításban a közút és a vasút játssza a legnagyobb szerepet. Jelentős nemzetgazdasági ágak továbbá a telekommunikáció, a kiállítás- és egyéb rendezvényszervezés.

Gazdasági helyzet 2000-ben

2000-ben a GDP növekedését 3,75%-ra becsülték a szakértők, amely növekedés 1988 óta a legmagasabb. Az első félévet jellemző gazdasági növekedés háttérében az export és a fogyasztás, valamint az új beruházások és építkezések bővülése állt. A magánfogyasztás erősödésében a jövedelmek emelkedése, a magas fogyasztói bizalom és a megtakarítások csökkenése játszott szerepet. Negatívan hatott a gazdaság fejlődésére az importárak emelkedése és az olajárak alakulása. Mindent összevetve azonban a gazdaság növekedésének mértéke meghaladta az előző évit, amely 2,75% volt. A foglalkoztatás szintje emelkedett, a

munkanélküliség 2000 szeptemberében 8,6%-ra esett vissza. Az olajárak emelkedése és az euro gyengesége ellenére, az infláció 3,3% volt 2000 szeptemberében.

A 2001-re vonatkozó becslések a GDP 2,7%-os növekedését valószínűsítik, a külkereskedelmi forgalom lassuló ütemű bővülését a belső kereslet és fogyasztás dinamikusabb növekedése ellensúlyozza. 2001-ben a foglalkoztatás várhatóan tovább növekszik, a munkanélküliség arányát 7,5%-ra becsülik a szakértők. A belga gazdaság fontosabb adatait az 1. sz. táblázat tartalmazza.

<i>1. táblázat</i>		
Belgium fontosabb gazdasági mutatói	1999	2000
<i>GDP értéke folyóáron (Mrd USD)</i>	241,0	227,0
<i>GDP növekedése változatlan áron (%)</i>	2,7	3,9
<i>Egy főre jutó GDP folyóáron (ezer USD)</i>	24,0	22,2
<i>Infláció alakulása (%)</i>	1,1	2,7
<i>Munkanélküliség szintje (ezer fő)</i>	285,0	280,0
<i>Munkanélküliségi ráta (%)</i>	9,1	8,5
<i>Export értéke (Mrd USD)</i>	176,5	184,9
<i>Import értéke (Mrd USD)</i>	161,0	171,4
<i>Folyó fizetési mérleg egyenlege (Mrd USD)</i>	8,0	n.a.
<i>Átlagárfolyam USD/BEF</i>	37,82	43,77
<i>Átlagárfolyam EUR</i>		40,3399
<i>Forrás: Magyarország külgazdasága 2000</i>		

A magyar-belga gazdasági kapcsolatok

Belgium Magyarország nyolcadik legfontosabb piaca és tizedik legnagyobb szállítója. Részesedése a magyar kivitelből 3,1%, a behozatalból pedig 2,2%. A két ország kereskedelmi kapcsolataiban meghatározó szerepe van a számítástechnikai és elektronikai termékeknek, illetve gépeknek, mechanikus berendezéseknek, valamint a vegyi- és műanyagipari termékeknek. 2000-ben a külkereskedelem terén további bővülés volt tapasztalható.

2000-ben a belga tőkebehozatal értéke elérte a 202 millió eurót, ezzel Belgium a negyedik legjelentősebb befektető ország hazánk számára.

Magyarországi befektetéseket elsősorban belga tulajdonú multinacionális vállalatok hajtottak végre az elmúlt években. Jelentős belga tőke található a biztosítási és a banki szférában.

TURIZMUS

A World Travel & Tourism Council (WTTC) becslései alapján Belgiumban az idegenforgalomból származó bevételek 2001-ben mintegy 3,3%-kal járulnak hozzá az ország GDP-jéhez, ez 8,1 milliárd USD-t jelent. Az idegenforgalmi szektorban a foglalkoztatottak 13,4%-a tevékenykedik (2001), a turizmus ezzel 530 ezer munkahelyet teremt. Az exportbevételek 9,1%-a (22 milliárd USD) turizmusból származik, a turisztikai tőkebefektetések az idén várhatóan 53,4 milliárd USD-t tesznek ki. Ez az összes tőkebefektetés 7,4%-a.

A Turisztikai Világszervezet (WTO) adatai alapján Belgium a nemzetközi érkezésekből 1%-kal részesedik, a turisztikai desztinációk sorában a 24. helyet foglalja el. A bevételek tekintetében a rangsor 21. helyén áll (1,2%-os részesedéssel). Az előrejelzések szerint mind az érkezők száma, mind a bevételek nagysága emelkedni fog, az ország továbbra is inkább az üzleti utazók célpontja lesz.

Az ország sajátos klimatikus és földrajzi adottságai meghatározzák a lakosság hazai és külföldi utazási szokásait is. Bár a legkedveltebb úticélok a szomszédos országok és a mediterrán tengerpart, a távoli desztinációk is egyre népszerűbbek. A belgák szívesen utaznak, a lakosság mintegy 80%-a üdül rendszeresen. Belgiumban gyakori, hogy az átlagpolgár több ingatlannal is rendelkezik. A második, harmadik ingatlan jellemzően a tengerparton, az Ardenneken vagy vidéken található. A több tulajdonnal rendelkezők szabadságuk jelentős részét saját birtokukon, illetve nyaralójukban töltik.

Az ország fejlett infrastruktúrával rendelkezik, 1999-ben több mint 155 millió utast szállítottak a közlekedési vállalatok. Jelenleg mind a vasúti, mind a légi közlekedés állami irányítás alatt áll.

Belgiumban évente kilenc hivatalos nemzeti vagy vallási ünnepnap van, amennyiben vasárnapra esik, az azt követő hétfő is ünnepnap. Az iskolai szünet két hónapos, július 1-től augusztus 31-ig tart, Húsvétkor pedig tíz napos szünetet iktatnak be. A férfiak és nők egyenlő arányban használják ki szabadságukat. Öt évvel ezelőtt a férfiak valamivel magasabb arányt képviseltek, mára azonban ez teljes mértékben kiegyenlítődt. Az év folyamán legtöbben július és augusztus hónapokban veszik ki szabadságukat, ami szoros összefüggésben van az iskolai szünetekkel. Életkor tekintetében a 25-39 és a 40-60 éves korosztály utazik a

leggyakrabban, arányuk közel 50%. A hatvan év felettiiek részvétele, évek óta 17% körül mozog.

Belgium Európa kilencedik legnagyobb küldőországa. A belga lakosságon belül a 30 és 54 év közötti, a turizmus szempontjából legaktívabb korosztály dominál. Földrajzi adottságokat tekintve, az ország bármely pontjától maximum 50 kilométerre fekszik az országhatár. Annak ellenére, hogy a szomszédos országokhoz viszonyítva a belga lakosság ritkábban utazik, mintegy 50% látogat külföldre évente legalább egyszer. Az utazók valamivel kevesebb, mint fele nagyvárosokban él, egyheted része a fővárosban. A beszélt nyelv tekintetében a flamandok vannak többségben (mintegy 50%-kal), őket a vallonok követik. Az utazók átlagéletkora 40 év, ami némileg elmarad az európai átlagtól (41 év).

A belgák legkedveltebb úticéljai a szomszédos országok, első helyen Franciaországgal, amelyet Spanyolország, Olaszország és Ausztria követ. Franciaország mind a rövid, mind a hosszú utak vonatkozásában a legkedveltebb, amelynek egyik oka a Brüsszelt Franciaországgal összekötő Thalys vasút (1999-ben négyemillió utast regisztrált). Spanyolországban belül elsősorban a tengerparti területek keresettek. A városokat összekötő gyorsvasút fejlődésének köszönhetően jelentős desztinációvá vált Amsterdam, Párizs, London és Köln. Az úticélok között rangos helyet foglal el Luxemburg és Hollandia is, azonban ezen adatok mérése meglehetősen nehéz, hiszen a Benelux-államok a turisztikai statisztikákban általában együtt szerepelnek.

Belföldi turizmus

A belföldi utazások részesedése az összes utazás arányában folyamatosan növekszik, 2000-ben 35,8%-ot tett ki. A növekedés mértéke 1998-ban és 1999-ben az előző évekkel összehasonlítva nagyobb volt, amely háttérben az infláció kedvező alakulása és a szabadidős kiadások emelkedése állt. A legnépszerűbb úticél Brüsszel, amely hosszú ideje tartja vezető pozícióját a belföldi desztinációk vonatkozásában. Jelenleg az utak 42%-a irányul a fővárosba. Flandria és Vallónia esetében is növekedés tapasztalható, bár továbbra is kisebb részesedéssel rendelkeznek, mint a főváros. A Nemzeti Statisztikai Hivatal a belföldi turizmusra költött összegeket nem regisztrálja, amelynek oka, hogy az utak jelentős része a második lakásokba irányul, illetve barátok és rokonok látogatását takarja.

A belföldi utak során igénybevett közlekedési eszközök közül abszolút vezető helyen szerepel a gépkocsi: az utak 82,4%-ában használták a belgák nyaralásaik során. Ez a

közlekedési eszköz meglehetősen kényelmes, a távolságok az országon belül pedig nem nagyok. A vasút részesedése 1999-ben 17,4% volt, ezzel a második leggyakrabban használt közlekedési eszköz. Belföldön a repülőgépes utak nem jellemzőek, piaci részesedésük mindössze 0,2%.

A turisztikai költséket vizsgálva megállapítható, hogy a belföldi és a beutazó turizmusnál leggyakrabban használt fizetési eszköz a hitelkártya – belföldi utak esetén 53,9%, beutazóknál pedig 64,2%. Az utazási csekkék a beutazók körében népszerűbbek, míg készpénzzel hazájukban főként maguk a belgák fizetnek.

Beutazó turizmus

Belgium turisztikai kínálatát tekintve megállapítható, hogy a legkedveltebb úticélok között városok és történelmi, kulturális emlékekkel rendelkező helyek találhatók. Az ország rendkívül gazdag a késő középkori építészet és a reneszánsz emlékek vonatkozásában. Kiemelendő Brugge városa, amely Belgiumban a legkedveltebb desztináció. Ezzel Belgium azon kevés európai országok közé tartozik, ahol nem a főváros a fő városi úticél. A tengerparti üdülőhelyek a vízisportokat kedvelők körében népszerűek, főként a nyári időszakban. Vallóniában hegyeket, erdőket, folyókat és várakat találnak az odalátogatók. Az ország jelentős potenciállal rendelkezik még a gyógyturizmus/egészségturizmus, a falusi turizmus, az ökoturizmus és a kulturális turizmus területén. Különleges érdeklődésre tarthatnak számot a csatamezők; a történelmi jelentőségű csatateretek felkeresése Nagy-Britanniában például igen népszerű.

Brüsszel a kongresszusi turizmus tekintetében kiemelkedő az ország kínálatában, mivel a világ konferenciákat szervező városai között a második helyet foglalja el. Brüsszel székhelye az Európa Parlamentnek, a NATO-nak, itt található a Nemzetközi Sajtóközpont (International Press Centre). A fővárosban több, mint 1.400 nemzetközi szervezet, 2.000 külföldi vállalat és mintegy 170 diplomáciai képviselő van jelen, amelynek eredményeként Brüsszel az egyik legkedveltebb kongresszusi desztináció Európában; évente mintegy 16.000 üzleti találkozóknak ad otthont. Ennek köszönhetően a Belgiumba érkező turisták jelentős része üzleti céllal keresi fel a országot. Néhány küldőország esetében ez az arány kiemelkedő, Nagy-Britannia esetében 38,4%, illetve Olaszország esetében az üzleti céllal érkezők száma meghaladja az üdülési céllal érkezők számát.

1999-ben a nemzetközi turizmusból származó bevételek elérték a 206 milliárd belga frankot, ami reálértéken számítva 2,9%-os növekedést jelent előző évhez képest. A belgák turizmusra költött kiadásai a bevételeket mintegy 100 milliárddal haladták meg, 1999-ben 326 milliárd belga frankot költöttek utazásaikra. Az egyenleg Belgium küldőország jellegéből adódóan évek óta negatív.

1999-ben 6,5 millió beutazót regisztráltak, ami 3,8%-os emelkedést jelent 1998-hoz képest. A közlekedési eszközöket tekintve a legnagyobb arányt a repülőgép képviseli, aminek magyarázata az, hogy a Brüsszelbe érkező üzleti turisták elsősorban a légi közlekedést veszik igénybe. A határok átjárhatósága nem teszi lehetővé az egynapos kirándulásra érkezők regisztrálását, hiszen Belgium tagja a Schengeni Egyezménynek. Az elmúlt években legnagyobb mértékben a vasúti közlekedés fejlődött (Eurostar, illetve a Brüsszelt más európai nagyvárosokkal összekötő lehetőségek). A legkisebb részesedése 1999-ben a vízi közlekedésnek és hajózásnak volt (4,6%).

A szemináriumok, konferenciák és más üzleti események, üzleti célú utazások az összes belgiumi utazás mintegy felét teszik ki (üzleti út 30%, szemináriumok és konferenciák 18,7%). A pihenés, kikapcsolódás az utak 42,7%-ában dominál mint utazási motiváció.

A motivációkkal összhangban Belgium fő küldőországai Hollandia, Nagy-Britannia, Németország és Franciaország, amelyek együttes részesedése 65,8%. Az üzleti utazások magasabb költséssel járnak, amelynek eredményeként az egy főre eső átlagos költség Belgiumban 1995 óta folyamatosan meghaladja a 31.000 BEF-et¹. A fajlagos költség 1999-ben ez 31.589 BEF volt, amely Európában a legmagasabb érték.

Kiutazó turizmus

A kiutazások száma évek óta nő, 1999-ben a belgák 7,6 millió alkalommal utaztak külföldre. Bár a gépkocsival utazók aránya csökkent, továbbra is az autó a leggyakrabban használt közlekedési eszköz. A vonat népszerűségének háttérében a már említett gyorsvasutak játszanak szerepet. A repülőgépes utazások egyre népszerűbbek, a belgák szívesen veszik igénybe az európai nagyvárosokba való utazáskor, de a tengerentúli utak száma is emelkedőben van. A repülőgép részesedése 1999-ben 24,9% volt.

¹ 100 Belga frank = 614,89 Forint

A legkedveltebb úticélok évek óta a szomszédos országok. Franciaországba irányul az utazások mintegy egyharmada. A második helyen áll Spanyolország (9,9%), ezt követi Hollandia (7,9%), Németország (6,2%), Olaszország (6,3%), Nagy-Britannia (5,1%), Svájc (3,7%), Ausztria (3,6%) és az Egyesült Államok (2,7%).

A belgák utazásaikra lényegesen többet költenek, mint amennyi bevételt a turizmusból realizálnak. A költés nagyobb mértékben bővül, mint az utazások száma, ennek eredményeként az egy főre eső kiadások növekedése is jelentős. Az egy főre eső költés 1999-ben elérte a 43.198 belga frankot (3,4%-kal több az előző évinél).

Magyarországra 2000-ben 79.265 belga érkezett, ebből 41.202 a kereskedelmi szálláshelyeken regisztrált vendégek száma, amely az összes beutazó mintegy 0,7%-a. Az általuk kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma 128.880 volt (0,7%-os részesedés), ami az előző évihez képest 17,4%-os emelkedést jelent. A hazánkba látogató belgák átlagos tartózkodási ideje 3,1 nap volt az elmúlt évben, amely megegyezik az országos átlaggal. Az átlagos tartózkodási idő esetében csökkenést figyelhetünk meg, ami a rövidebb utazások népszerűségének növekedését mutatja.

A belgák körében legkedveltebb úticél Budapest, a vendégek 55,4%-a a fővárost kereste fel, vendégéjszakák tekintetében ez 45,7%-ot jelent. 1999-hez képest mind a vendégek, mind pedig a vendégéjszakák vonatkozásában jelentős emelkedés figyelhető meg: 19,9%, illetve 21%. Az átlagos tartózkodási idő fővárosunkban 2,6 nap, ami elmarad az országos átlagtól. A Balaton régió ugyancsak kedvelt utazási célpont a belgák körében: a vendégek 13%-át, a vendégéjszakák mintegy egynegyedét regisztrálták a régióban 2000-ben. Az átlagos tartózkodási idő itt magas, 6,1 nap.

UTAZÁSI SZOKÁSOK

A belga lakosság utazási szokásairól a hatvanas évek közepe óta évente készít felmérést a WES (Recherche et Conseil Touristiques) belga kutatóintézet. A folyamatosság és az összehasonlíthatóság érdekében a kutatás azonos módszertanra épül: a legutóbbi tanulmány két évtizedre visszamenőleg teszi lehetővé a tendenciák, változások elemzését.

A felmérés megkülönbözteti az üdüléseket, amelyek legalább négy éjszakás tartózkodási időt jelentenek és a rövid üdüléseket, mindkét esetben a pihenési, kikapcsolódási motivációt állítva a központba. Nem kezeli azonban külön a második lakásokban eltöltött üdülést, amelyek szintén jelentős volument képviselnek Belgiumban. Ennek kiküszöbölését

segíti a „nem kereskedelmi” és „kereskedelmi” típusú üdülések megkülönböztetése. Utóbbi a kereskedelmi szálláshelyeken való tartózkodást foglalja magába, míg a nem kereskedelmi a barátok, ismerősök által rendelkezésre bocsátott ingyenes szállást is. A rövid üdülések esetében csak a kereskedelmi szálláshelyeket igénybevevő üdüloket vizsgálja a felmérés. A kutatás során megkérdezett személyek a belga lakosságot földrajzi szempontok, nemek, életkor és foglalkozás szerint reprezentálják².

2000-ben a belga lakosság 63,3%-a, mintegy 6,5 millió fő utazott el legalább egy alkalommal. Ezen belül 43% csak üdült, 17,6% üdült és rövid utazáson is részt vett, 7,8% pedig kizárólag rövid utazáson vett részt. A belgák mintegy 46%-a egyszer, 12%-a kétszer, 3%-a pedig háromszor vagy többször vett részt nyári üdülésen. Az üdülok átlagosan 1,32 alkalommal utaztak el, így 100 személyre 79,9 út jut. Ebből kiindulva a belga lakosság tavalyi üdüléseinek száma 8,1 millió volt. Az elmúlt évekkkel összehasonlítva Belgiumra is jellemző az a tendencia, amely szerint a lakosság egyre nagyobb számban vesz részt több utazáson is egy évben. Belföldi és külföldi úticélokra bontva az utazásokat a belgiumi üdülések 24,7%-ot tesznek ki, külföldre az utak 75,3%-a irányult. A tavalyi év mind az üdülok, mind pedig az utazások számát tekintve rekordot döntött, ami a külföldi utazások volumenének emelkedésének volt köszönhető. A belföldi utak száma az elmúlt négy évben folyamatos csökkenést mutat.

Az átlagosnál gyakrabban utaznak a 6-17 évesek, vagyis gyerekes családok, ahol a legkisebb gyerek 6-17 éves, a felsőbb társadalmi rétegek, illetve bizonyos szakmák képviselői (vezető pozícióban dolgozók, tanárok, vállalkozók és szabadfoglalkozásúak). Az életkor tekintetében Belgiumban is megfigyelhető, hogy az idősebb korosztályok kevesebbet utaznak. Kedveltek a családi üdülések, hiszen az utakon legmagasabb arányban a négy- és több fős családok vesznek részt. A gyermektelen házaspárok közül a 45 és 64 év közöttiek üdülnek a legtöbbször. Az iskolai végzettséget és a jövedelmi helyzetet figyelembe véve megállapíthatjuk, hogy minél magasabb a képzettségi, illetve a jövedelmi szint, annál nagyobb az utazások intenzitása is.

A területi megoszlást vizsgálva a brüsszeliiek utaznak leggyakrabban, és a flamandok azok, akik jellemzően több üdülésen vesznek részt évente. A nem utazók aránya a vallonok körében a legnagyobb. A tartományok közül legtöbbször Antwerpenből és a flamand Brabant-

² A kutatás különböző szociális osztályokat határoz meg (A-D-ig), amelyek a családfő iskolai végzettségétől és foglalkozásától függenek. Mind az iskolai végzettség, mind a foglalkoztatottság tekintetében 7-7 kategóriát ad meg.

ból kelnek útra, ahol ez az arány meghaladja a 90%-ot. A flamand tartományokban jellemzően nagyobb az utazási intenzitás.

A rövid üdüléseknél csak a kereskedelmi szálláshelyeken regisztrált vendégeket veszi a felmérés figyelembe. A belga lakosság több mint egyharmada, 3,3 millió fő vett részt legalább egy rövid üdülésen, többségük (19%) egy alkalommal. A rövid üdülések átlagos gyakorisága 1,5 volt, ami összesen 5,1 millió utazást eredményezett. Az úticélok megoszlása a következőképp alakult: 55,9%-ban külföldre irányult, 44,1%-ban pedig belföldre. 2000-ben az előző évekkel összehasonlítva mind az utazások, mind az utazók számát tekintve növekedés figyelhető meg.

Utazások volumene

A felmérés meghatározta az utazások volumenét, különbséget téve a rövid utak és az üdülések között (2. sz. táblázat). 100 főre 98,6 utat számítva, 1,6-es gyakorisággal összesen 10,1 millió utat kapunk eredményül a 2000. évre.

			<i>2. táblázat</i>
<i>Utazások volumene³</i>	<i>1996</i>	<i>1998</i>	<i>2000</i>
<i>Nettó utazások (%)</i>	<i>60,8</i>	<i>62,6</i>	<i>63,3</i>
<i>Bruttó utazások (%)</i>	<i>96,4</i>	<i>96,0</i>	<i>98,6</i>
<i>Utazások (millió)</i>	<i>9,8</i>	<i>9,8</i>	<i>10,1</i>
<i>Nyári üdülések (millió)</i>	<i>7,8</i>	<i>8,0</i>	<i>8,2</i>
<i>Téli üdülések (millió)</i>	<i>2,0</i>	<i>1,8</i>	<i>1,9</i>
<i>Belföldi utak (millió)</i>	<i>2,6</i>	<i>2,6</i>	<i>2,4</i>
<i>Külföldi utak (millió)</i>	<i>7,2</i>	<i>7,2</i>	<i>7,7</i>

Az 1980-as évek óta folyamatos növekedés után 1996-ban visszaesés figyelhető meg, 2000-ben azonban ismét emelkedett az utazások száma. A legnagyobb volumen 1994-et jellemezte (63,2%), ezt az elmúlt év adata alig haladja meg (63,3%).

Az egy főre jutó utazások száma 1998 előtt stabilan 1,6 volt, amikor némi csökkenés következett (1,5), majd 2000-ben ismét a korábbi szintre (1,6) emelkedett.

A bruttó kiutazások száma több mint 2%-kal nőtt 1998-hoz képest, ezzel elérte az 1994-es rekordot. Abszolút számban ez a növekedés 300.000 utat jelent.

A nyári üdülések száma 1998-hoz viszonyítva 200.000-rel emelkedett (+2%), a téli üdüléseké pedig 100.000-rel (+9%). Megjegyzendő, hogy 1994 és 1998 között a téli üdülések volumene csökkent (2,2 millióról 1,8 millióra).

Ugyanakkor megállapítható, hogy az 1998 és 2000 közötti utazások számának emelkedése nagy mértékben a külföldi úticélokra köszönhető (+500.000, +7%), hiszen ugyanebben az időszakban a belföldi utazások száma 200.000-rel csökkent (-9%).

Rövid utazások volumene

Rövid utazások alatt értendők a maximum 3 éjszakás tartózkodási idejű, rekreációs célú utazások. Ezen utakat a szálláshelyen eltöltött vendégéjszakák segítségével regisztrálják. 2000-ben a belgák 32,3%-a, 3,3 millió fő vett részt legalább egy rövid utazáson (3. sz. táblázat). 5,1 millió utat számítva, az utak gyakorisága 1,5.

	<i>3. táblázat</i>		
<i>Rövid utazások volumene</i>	<i>1996</i>	<i>1998</i>	<i>2000</i>
<i>Nettó rövid utazások (%)</i>	<i>29,6</i>	<i>31,0</i>	<i>63,3</i>
<i>Bruttó rövid utazások (%)</i>	<i>44,7</i>	<i>45,8</i>	<i>49,8</i>
<i>Rövid utazások (millió)</i>	<i>4,5</i>	<i>4,7</i>	<i>5,1</i>
<i>Nyári rövid üdülések (millió)</i>	<i>3,0</i>	<i>3,1</i>	<i>3,5</i>
<i>Téli rövid üdülések (millió)</i>	<i>1,5</i>	<i>1,6</i>	<i>1,6</i>
<i>Belföldi rövid utak (millió)</i>	<i>2,6</i>	<i>2,7</i>	<i>2,9</i>
<i>Külföldi rövid utak (millió)</i>	<i>1,9</i>	<i>2,0</i>	<i>2,2</i>

Az előző évekkkel összehasonlítva, növekedés figyelhető meg mind az utazók, mind pedig az utak volumenében. Az elmúlt négy évben 600 ezerrel emelkedett a rövid utazások száma (a növekedés 2/3-a az elmúlt két évben adódott). A téli és a nyári rövid üdüléseket megkülönböztetve megállapítható, hogy a nyári utak száma 500.000-rel, a télieké 100.000-rel nőtt 1996 és 2000 között, az elmúlt két évben azonban csak a nyári utak száma növekedett. Mind a belföldi, mind a külföldi rövid utazások száma 200.000-rel nőtt 1998 és 2000 között.

Az utazási szokások vizsgálata tartalmazza a desztinációkat, az igénybevett szálláshelyet, közlekedési eszközt, a tartózkodási időt és az utazás szervezésének/foglalásának

³ Belgiumban megkülönböztetnek bruttó és nettó utazásokat. A bruttó utazások a 100 főre jutó utak számát jelentik, míg a nettó utazásoknál a lakosság azon részét veszik alapul, akik a vizsgált időszakban legalább egyszer elutaztak.

módját. A tanulmány kiterjed ugyanakkor az előző évekkal való összehasonlításra, a fontosabb változásokra is.

Úticélok

2000-ben a belgák utazásainak 23%-a belföldre irányult, ez mintegy 2,4 millió utat jelent. Ezen belül a legkedveltebb úticélok a tengerparti területek (13%, 1,3 millió út) és az Ardennek (6,1%, 600.000 út) voltak. Belgium többi régiója (Zöld Flandria) az utazások 2,9%-át, mintegy 300.000 utat regisztrált.

Külföldi úticélok tekintetében Franciaország áll az első helyen 21,7%-os részesedéssel (2,2 millió utazás), ezt követi Spanyolország (16,1%, 1,6 millió út). Spanyolországot és Franciaországot egyaránt megelőzi a belföldi utazások aránya.

Az előző évekkal összehasonlítva megfigyelhető néhány fontos változás, tendencia. A belföldi turizmus folyamatosan csökkenő – 1998-ban tapasztalható volt ugyan némi növekedés – 1991-ben a belföldi desztinációk részesedése 33,4% volt, 1994-ben 28,7%. 2000-ben további visszaesés történt, ami minden belga régiót érintett.

Külföldi desztinációk tekintetében 1998 és 2000 között növekedés jellemezte Franciaországot, Olaszországot, Németországot, Törökországot, Görögországot és Tunéziát. Az első három ország esetében ezt a növekedést visszaesés előzte meg 1998 előtt, a többi ország esetében folyamatos növekedési tendenciáról beszélhetünk. A kelet-európai üdülések elsősorban Csehországra, Horvátországra, Magyarországra (0,3%) és Lengyelországra koncentrálnak. Az Európán kívüli desztinációkba irányuló utak száma az átlagosnál nagyobb mértékben emelkedett, 2000-ben 6%-os piaci részesedést elérve. A tengeren túli utazások során leggyakrabban felkeresett országok az Egyesült Államok és a Távols-Kelet országai. A desztinációk között főként Svájc, Hollandia, Marokkó, Kelet-Európa és Nagy-Britannia részesedése csökkent. Az egyes úticélok piaci részesedését az 4. sz. táblázat mutatja.

4. táblázat			
Az egyes úticélok részesedése (%)			
Desztináció	1996	1998	2000
Tengerparti területek	14,0	14,7	13,0
Ardennek	7,0	7,0	6,1
Flandria	3,8	3,4	2,9
Belgium egyéb régiói	1,3	1,1	1,0
Belgium összesen	26,1	26,2	23,1
Külföld összesen	73,9	73,8	76,9
Franciaország	21,6	20,5	21,7
Spanyolország	14,4	15,6	16,1
Olaszország	6,7	6,0	7,1
Ausztria	4,4	3,7	3,6
Görögország	1,9	2,6	3,2
Törökország	2,0	2,2	3,2
Németország	3,0	2,3	2,9
Hollandia	2,3	2,4	1,9
Svájc	3,0	2,7	1,8
Tunézia	0,7	1,2	1,8
Kelet-Európa	2,4	2,1	1,7
Magyarország	0,3	0,3	0,3
Lengyelország	0,2	0,4	0,2
Nagy-Britannia	2,3	1,7	1,3
Marokkó	0,8	1,8	1,3
Portugália	1,5	1,5	1,2
Skandinávia	0,4	0,8	0,8
Horvátország	0,2	0,4	0,5
Luxemburg	0,6	0,5	0,4
Ciprus	0,3	0,2	0,3
Egyéb európai desztinációk	0,3	0,6	0,5
Európán kívüli desztinációk	5,3	5,4	6,0
Összesen	100,0	100,0	100,0

Demográfiai jellemzőket figyelembe véve jelentős különbségek tapasztalhatók az egyes úticélok vonatkozásában. A nyelvi kötődések elsősorban a külföldi desztinációk esetében játszanak fontos szerepet, a francia ajkúak magasabb arányban választják Franciaországot, Olaszországot, Marokkót és Tunéziát, a holland ajkúak pedig Ausztriát, Hollandiát és Németországot. Az életkort vizsgálva a kutatás eredményei arra világítanak rá, hogy a 18-64 évesek 77%-ban legalább egy külföldi úticélt keresnek fel évente. A belga üdülőhelyek főként a 17 évesnél fiatalabbak, valamint a 65 év felettek körében népszerűek. Belföldi tengerparti utazást választanak továbbá a fiatalabb gyermekes családok, az egyedülállók, illetve a 65 év feletti gyermektelen családok. A távoli utazásokat elsősorban az egyedül élők és a 45 év alatti

családfővel rendelkező családok választják. A jobb gazdasági helyzetben levőknél egyértelműen fokozódik a külföldi desztinációk iránti érdeklődés. Megfigyelhető, hogy az alacsonyabb társadalmi osztályok Spanyolországot, Törökországot és Németországot választják, míg a felsőbb rétegek Franciaországot, Svájc és a Brit-szigeteket iránt érdeklődnek.

A Magyarországot felkereső belgák között többségben vannak a holland anyanyelvűek, azaz a flamand területekről érkezők. Életkor tekintetében megállapítható, hogy hazánkba főként a 25-44 évesek érkeznek, sokan közöttük 6-12 éves gyermekekkel. Érdekes, hogy a 65 év felettiek – a felmérés eredményei szerint – nem utaznak Magyarországra.

Szálláshelyek

A szálláshelyek között a hotelek az első helyet foglalják el, 41,2%-os részesedéssel (4 millió üdülés). Ezzel megelőzik az üdülőket, amelyek 24,2%-os részesedéssel 2,4 millió üdülést regisztráltak. Kempingekben töltöttek 1,1 millió üdülést (11,2%). A szociális turizmus szálláshelyeit kiszolgáló létesítmények⁴ részesedése 4,3%. A hajókon, illetve hajós körutazásokon töltött éjszakák aránya a legalacsonyabb, mindössze 0,6%.

			<i>5. táblázat</i>
<i>Az egyes szálláshelyek részesedése (%)</i>	<i>1996</i>	<i>1998</i>	<i>2000</i>
<i>Hotel</i>	<i>38,1</i>	<i>37,9</i>	<i>41,2</i>
<i>Üdülő</i>	<i>25,3</i>	<i>26,4</i>	<i>24,2</i>
<i>Nyarlóház</i>	<i>21,1</i>	<i>22,8</i>	<i>20,8</i>
<i>Üdülőfalv</i>	<i>4,2</i>	<i>3,6</i>	<i>3,4</i>
<i>Kemping</i>	<i>10,9</i>	<i>9,4</i>	<i>11,2</i>
<i>Szociális turizmus szálláshelyei</i>	<i>6,9</i>	<i>6,2</i>	<i>4,3</i>
<i>Barátok, rokonok, ismerősök</i>	<i>12,1</i>	<i>12,1</i>	<i>13,3</i>
<i>Második lakás</i>	<i>4,9</i>	<i>5,7</i>	<i>5,0</i>
<i>Egyéb</i>	<i>1,8</i>	<i>2,3</i>	<i>0,8</i>
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

Az üdülések mintegy 18%-át nem kereskedelmi szálláshelyeken regisztrálták, ezek barátok és ismerősök lakóhelye, illetve saját második lakások.

Az 1996 és 2000 közötti időszakban legnagyobb mértékben a szállodák részesedése növekedett, a Szociális turizmus szálláshelyeiben pedig csökkenés volt megfigyelhető. A

gyűjtött adatok között szereplő szállástípusok jobb osztályozásának köszönhetően sikerült 0,8%-ra csökkenteni az „egyéb” kategóriát.

Külföldön a legtöbb utazásnál a szálloda a meghatározó szállásforma (48,9%). A Karib-térségi, görögországi, törökországi, ciprusi/máltai, távol-keleti, tunéziai, dél- és közép-amerikai üdülések legalább 80%-ára igaz ez a megállapítás. A kempingek különösen kedveltek a luxemburgi, hollandiai, skandináviai és franciaországi utazások során. A Magyarországra utazó belgák elsősorban kereskedelmi szálláshelyeket vesznek igénybe, azon belül is a szállodák aránya a legmagasabb (35,8%), amelyet a kemping követ 21,4%-os részesedéssel. A szállodákat választó belgák között legkeresettebbek a három- és a négycsillagos házak, ennél alacsonyabb kategóriát a felmérés a hazánkba látogatók körében nem regisztrált. Ellátás tekintetében a hazánkba látogatók többsége (41,6%) félpanziót vesz igénybe, 36,4%-uk pedig háromszori étkezést, legalacsonyabb pedig a csak reggelit választók aránya (22%)⁵.

Közlekedési eszköz

<i>6. táblázat</i>			
<i>Az egyes közlekedési eszközök aránya (%)</i>	<i>1996</i>	<i>1998</i>	<i>2000</i>
<i>Autó</i>	<i>56,7</i>	<i>57,4</i>	<i>56,1</i>
<i>Repülőgép</i>	<i>23,1</i>	<i>26,4</i>	<i>29,3</i>
<i>Charter</i>	<i>14,0</i>	<i>17,0</i>	<i>19,4</i>
<i>Menetrendszerinti</i>	<i>9,1</i>	<i>9,4</i>	<i>9,9</i>
<i>Autóbusz</i>	<i>11,9</i>	<i>9,3</i>	<i>8,9</i>
<i>Menetrendszerinti</i>	<i>8,5</i>	<i>7,0</i>	<i>6,6</i>
<i>Külön</i>	<i>3,4</i>	<i>2,3</i>	<i>2,3</i>
<i>Vonat</i>	<i>6,8</i>	<i>5,4</i>	<i>4,6</i>
<i>Egyéb</i>	<i>1,5</i>	<i>1,5</i>	<i>1,1</i>
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

2000-ben továbbra is az autó a leggyakrabban használt közlekedési eszköz a belgák körében utazásaik során (6. sz. táblázat). Saját autójukkal mintegy 56,1%-ban, 5,6 millió alkalommal keltek útra az elmúlt évben. Repülőgépet 3 millió vakációzó vett igénybe, így a légi közlekedés 29,3%-os részesedést mondhat magáénak. Ezen belül nagyobb részt képviselnek a

⁴ A szociális turizmus azon szálláshelyeket tartalmazza, amelyeket a Nemzeti Turisztikai Hivatal valamely formában támogat (például: üdülő központok, ifjúsági szállók).

⁵ Forrás: WES

charter járatok (19,4%, 1,9 millió út). Az autóbusz (touringcar) a harmadik helyen áll, 8,9%-os részesedéssel (900.000 férőhellyel), ezen belül a menetrendszerinti járatok a gyakrabban használtak (6,6%, 700.000 utas). Végül a vonat 4,6%-os részesedéssel bír (500.000 utas). A legnagyobb növekedés a repülőgép, azon belül is a charter járatok esetében figyelhető meg. Mind 1996 és 1998, mind pedig 1998 és 2000 között, ennek eredményeként a charter utazások száma 300 ezerrel emelkedett. Ez összefüggésben van a többi közlekedési eszközzel is, amelyek veszítenek jelentőségükből, az autóbusszal (körutazások és menetrendszerinti járatok) és a vonattal.

Külföldi utazásoknál a gépkocsi a fő közlekedési eszköz, de egyre növekszik a repülőgép szerepe. Az egyes desztinációk esetében a távolság függvényében változik a közlekedési eszközök megoszlása. Az üdülők legalább 80%-a gépkocsiját veszi igénybe a szomszédos országokba tett utazásaihoz, illetve gyakran kelnek útra autóval Svájc és Ausztria irányába is. Távoli desztinációk esetében a repülőgépek a leggyakoribbak, kiemelendők a Törökországba, Görögországba, Ciprusra, Máltára és Tunéziába induló charter-járatok. Az autóbuszos körutazások aránya a nagy-britanniai, kelet-európai és olaszországi üdüléseknél jelentős. Magyarországra legtöbbször saját gépkocsijukkal érkeznek (55,6%), a repülőgép és az autóbusz egyaránt 20% körüli részesedést mondhat magáénak.

Tartózkodási idő

2000-ben az üdülések több mint 42%-a nem haladta meg a 7 éjszakás tartózkodást. Az utazások mintegy 86%-a két hétnél rövidebb volt. 2000-ben az utazások átlagos tartózkodási ideje 11,4 nap. Az átlagos tartózkodási idő összességében tekintve nem változott az előző évekhez képest, szerkezetén belül azonban kisebb változásokat figyelhetünk meg. A két hétnél nem hosszabb utak száma kis mértékben emelkedett, a 2-4 hetes üdüléseké viszont csökkent.

A belgiumi üdülések átlagos időtartama valamivel rövidebb (11,1 éj), mint a külföldieké (12,4 éj). A külföldi nyaralásoknál egyértelműen megállapítható, hogy minél távolabbi az úti cél, annál hosszabb a tartózkodás időtartama. A Magyarországra irányuló utazásoknál az átlagos tartózkodási idő 12-15 éjszaka (36%), illetve 8-11 éjszaka (25,4%).

Szervezés, foglalás

2000-ben a belgák utazásaik felét maguk szervezték (7. sz. táblázat). A másik 5 millió üdülnél közvetítők is részt vettek a szervezésben. Leggyakrabban a teljes utazást (szállás és közlekedés) vagy csak a szállást foglalták le.

A szálláshelyek foglalását figyelembe véve megállapíthatjuk, hogy 28,5%-ban nem foglaltak előzetesen, 27,3%-ban közvetlenül, 44,2%-ban pedig közvetítő segítségével. A ténylegesen utazási iroda⁶, illetve tour operátor által foglalt utazások az összes üdülnél 34,8%-át teszik ki, ez mintegy 3,5 millió utat jelent.

Az utak többségében nem történt foglalás a közlekedési eszközre vonatkozóan. 7,7%-ban az utazók maguk foglalták le a közlekedést, 33,2%-ban pedig közvetítőt vettek igénybe. Utazási irodákban 23,7%-os volt a közlekedési szolgáltatások foglalása (az összes út arányában), az utak 4,7%-ában pedig közvetlenül tour operátor segítségével történt a rezerváció. Ennek következtében az utazási vállalatok 2,9 millió üdülnél rezervációjánál vannak jelen a turisztikai piacon. Az utazási irodák által szervezett üdülnél 95,2%-a külföldre irányul, elsősorban Spanyolországba, Franciaországba, Görögországba, Törökországba és a távoli desztinációkba.

A hazánkba érkező belgák 44,4%-a maga szervezi utazásait, ezt követi az utazási csomag (szálláshely és közlekedés) foglalása közvetítő segítségével (35,8%). 2000-ben az utazások 8,8%-a volt csoportos, ami az elmúlt négy évet vizsgálva folyamatos csökkenő tendenciát mutat. A csoportos üdülnél Távols-Keleten, Dél- és Közép-Amerikában, Kelet-Európában és Egyiptomban a leggyakoribbak.

A belgák utazásaik több mint felénél az indulás előtt legfeljebb három hónappal foglaltak szállást, hazánk esetében a legjellemzőbb az öt-hat hónapos időszak. Külföldre való utazáskor tulajdonképpen két csoportot különíthetünk el: Luxemburg, Marokkó, Dél- és Közép-Amerika, Ciprus/Málta, illetve a Karib-térség esetén a szállást az utazást megelőző hónapban foglalták le a legtöbben (40%). A kelet-európai, ausztriai, svájci és franciaországi nyaralásokat épp az ellenkezője jellemzi: átlagosan legalább négy hónap telik el a szállásfoglalás és az indulás között.

			<i>7. táblázat</i>
<i>Az utazás szervezése</i>	<i>1996</i>	<i>1998</i>	<i>2000</i>
<i>Egyénileg</i>	<i>50,0</i>	<i>51,3</i>	<i>50,4</i>
<i>Közvetítő személy segítségével</i>	<i>50,0</i>	<i>48,7</i>	<i>49,6</i>
<i>Szállás és közlekedés foglalása</i>	<i>28,0</i>	<i>26,5</i>	<i>28,0</i>
<i>Szállásfoglalás</i>	<i>16,1</i>	<i>16,7</i>	<i>16,2</i>
<i>Közlekedés foglalása</i>	<i>5,9</i>	<i>5,5</i>	<i>5,4</i>
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
<i>Szállásfoglalás</i>			
<i>Nincs foglalva</i>	<i>29,3</i>	<i>27,1</i>	<i>28,5</i>
<i>Direkt foglalás</i>	<i>26,6</i>	<i>29,7</i>	<i>27,3</i>
<i>Közvetítő segítségével</i>	<i>44,1</i>	<i>43,2</i>	<i>44,2</i>
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
<i>Közlekedés foglalása</i>			
<i>Nincs foglalva</i>	<i>59,7</i>	<i>60,1</i>	<i>59,1</i>
<i>Direkt foglalás</i>	<i>6,4</i>	<i>7,9</i>	<i>7,7</i>
<i>Közvetítő segítségével</i>	<i>33,9</i>	<i>32,0</i>	<i>33,2</i>
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
<i>Tour operátor által foglalt üdülések</i>	<i>23,4</i>	<i>26,0</i>	<i>26,6</i>

A belgák üdüléseit tekintve megállapíthatjuk, hogy az utazások 27%-át (2,7 millió utat) tour operátorok szervezték meg. A tour operátorok által szervezett utak száma az elmúlt tíz évben jelentősen emelkedett: 1991-ben az utak 17%-át szervezték, 1994-ben már 20,7%-ot, az elmúlt évben pedig 26,6%-ot. Ez az elmúlt négy évben plusz 400.000 utazást jelent.

Internetes foglalások

A WES-kutatás 2000-ben második alkalommal elemezte az Internet használatát. 2000-ben a belga családok mintegy 29%-ának volt otthon Internet-hozzáférése (1998-ban 8%). A csatlakozással rendelkező családok körében lényegesen magasabb az üdülések száma és az üdülési gyakoriság is.

A szállásukat és/vagy menetjegyüket előre foglalók körében megvizsgálták, milyen arányban fordult elő internetes foglalás. A közvetlen e-mailes foglalások írásbeli foglalásoknak minősülnek, következésképpen nem kerülnek bele az internetes foglalások kategóriájába. Az internetes foglalások az üdülések 1,9%-át teszik ki, azaz 155.000 utazást érintenek. Az esetek többségében (122.000 út) a foglalás csak a szállásra vonatkozik. Az

⁶ Belgiumban az utazási irodákat három kategóriába sorolják (A, B, C). Az egyes kategóriák között a tevékenységek körében van különbség, az A kategóriás utazási irodák teljes körű tevékenységgel működnek.

internetes szállásfoglalás külföldi nyaralásnál már nem megy ritkaságszámba, az esetek 2,5%-át jellemzi. Az Egyesült Államokba utazás esetén 12,5%-os az internetes foglalások aránya, a világháló jelentős szerepet játszik továbbá Horvátországban, Csehországban, Luxemburgban, a Karib-térségben, illetve Dél- és Közép-Amerikában.

Kiadások

Az üdülési szokások vizsgálatának fontos részét képezik a kiadások. 2000-ben a belgák átlagosan 21.172 belga frankot költöttek fejenként egy utazás során, ami egy napra vonatkoztatva 1.739 frankot jelent. Az úticélok, időtartam, szállástípus és közlekedési eszközök széles skálája jelentős különbségeket okoz a kiadásokban. Az elmúlt négy évben az utazásokra fordított összeg folyamatosan emelkedett, 1998 és 2000 között 5,7%-kal. A belgiumi nyaralások költsége a külföldiekének csupán 40%-át teszi ki. Belgiumon belül a tengerparti üdülések kiadásai valamivel magasabbak a többi régióban regisztráltaknál. Minél távolabbi a desztináció, az egy utazásra és az egy főre eső költségek egyaránt annál magasabbak. A Magyarországra érkezők átlagos költsége jellemzően 10 és 20 ezer belga frank között mozog (átlagosan 22.162 BEF).

Információforrások

A belgák hatvan százaléka nem tájékozódik sem útikönyvekből, sem idegenforgalmi magazinokból, cikkekből, sem televíziós- vagy rádióriportokból, sem reklámokból és hirdetésekben. Ha használnak valamilyen információforrást az elutazás előtt, az jellemzően az útikönyv. Az üdülők 10%-a tájékozódik kifejezetten idegenforgalmi folyóiratokból, ennél kisebb a hirdetések, cikkek és riportok jelentősége. Akik tájékozódnak, általában több forrást is használnak. Magyarországon esetében az útikönyvek dominálnak (53,2%), ezt követik a televízió- és rádióadások (14,9%) valamint a turisztikai magazinok (11,2%). A hazánkat felkeresők 40%-a nem használt információforrást elutazása előtt.

A kutatás vizsgálta azt is, milyen mértékben keresik meg az útnak indulók a különböző utazási irodákat, közlekedési vállalatokat, szálláshely szolgáltatókat. A belga üdülők döntő többsége (60,8%) nem fordul semmilyen szervezethez. 23%-ban utazási irodát

kerestek fel, 11,4%-ban pedig idegenforgalmi irodát, illetve 9,9%-ban magát a szolgáltatót. A közlekedési vállalatok csupán a távoli utazásokban játszanak szerepet.

Az említett szervezetekkel, szolgáltatókkal 14%-ban az Interneten keresztül jön létre a kapcsolat. Az üdülők elsősorban az idegenforgalmi hivatalok és a szállás-szolgáltatók honlapjait látogatják.

Érdekes aspektusa a felmérésnek, hogy a lakosságot bizonyos számú kiválasztott folyóirat olvasásáról is megkérdezték, amelynek célja nem az olvasási szokások felmérése, hanem az üdülési és olvasási szokások közötti összefüggések vizsgálata volt. A holland nyelvű újságokat olvasók körében magasabb az utazók aránya, a francia nyelvűekkel ellentétben. A hetilapok és a folyóiratok vonatkozásában viszont a rövid üdülésen részt vevők száma magasabb. Kiemelendő két rádióadó is – a Radio 3 és a Studio Brussel –, ahol a hallgatók mintegy 85-90%-a vett részt 2000-ben üdülésen vagy rövid üdülésen.

Üdülések típusai

A belgák számára az üdülés során jelentőséggel bíró szempontok a pihenés, séta (28,8%), az együttlét a családdal, gyerekekkel (18,6%), a kellemes időtöltés, kényelem (11,5%), az aktív pihenés, sportolás (10,5%), a kultúra (10,4%) és a szórakozás (8,7%). Belgiumi utazás során kiemelkedik a családdal, gyerekekkel való együttlét és az aktív pihenés, sportolás. Külföldi utazás során első helyen áll a pihenés, ezt követi a családdal való időtöltés. A kultúra iránti érdeklődés a kelet-európai és a távoli utazások legjellemzőbb vonása. Magyarországon vonatkozásában a fő motivációk a kultúra, szórakozás, együttlét a családdal, valamint a pihenés.

RÖVID UTAZÁSOK 2000-BEN

A kutatás a rövid utazások tekintetében is kiterjed a desztinációra, a szálláshelyre, a közlekedési eszközre és a szervezés/foglalás módjára. A 2000-es adatok összehasonlításra kerülnek az 1996-os és 1998-as adatokkal.

			<i>8. táblázat</i>
<i>Desztináció</i>	<i>1996</i>	<i>1998</i>	<i>2000</i>
<i>Tengerparti területek</i>	23,7	24,1	21,6
<i>Ardennek</i>	20,2	19,6	19,8
<i>Flandria</i>	9,7	9,8	9,9
<i>Belgium egyéb régiói</i>	4,0	4,2	4,1
<i>Belgium összesen</i>	57,6	57,7	55,4
<i>Külföld összesen</i>	42,4	42,3	44,6
<i>Franciaország</i>	18,1	18,2	19,2
<i>Nagy-Britannia</i>	7,2	4,9	3,1
<i>Hollandia</i>	5,9	5,9	7,5
<i>Németország</i>	5,3	7,1	7,4
<i>Luxemburg</i>	3,2	2,6	3,1
<i>Egyéb úticél</i>	2,7	3,6	4,3
<i>Összesen</i>	100,0	100,0	100,0

A rövid utazások 55%-át, mintegy 2,8 millió utat belföldön töltöttek el a belgák 2000-ben (8. sz. táblázat). A belföldi úticélok között legkedveltebbek a tengerparti területek (21,6%, 1,1 millió út), és az Ardennek (19,8%, 1 millió út). Flandriában 500 000 rövid utazást regisztráltak (9,9%).

A külföldi desztinációk között továbbra is Franciaország vezet (19,2%, 1 millió út), a második Hollandia (7,5%, 400.000 út), alig megelőzve Németországot (7,4%). Nagy-Britannia és Luxemburg részesedése körülbelül 3%, ami 160.000 utazást jelent. Egyéb desztinációkba az utak 4,3%-a (200.000 út) irányult.

1998 és 2000 között a belföldi úticélok veszítettek részesedésükből, a korábbi mintegy 58%-ról 2000-ben 55,4%-ra csökkent az arányuk. A tengerparti területek, az Ardennek és Flandria azonban továbbra is tartják vezető pozícióikat. Hollandiánál figyelhető meg jelentős növekedés az utazások számában. Nagy-Britannia fokozatosan veszít részesedéséből. 2000-ben az egyéb desztinációk iránti érdeklődés emelkedett.

2000-ben a rövid üdülések során változatlanul a szállodák a legkedveltebbek. Részesedésük mintegy 53%, megelőzve az üdülöket (28,3%). Az üdülökön belül körülbelül egyharmad részben az üdülöfalvakat vették leggyakrabban igénybe (8,6%).

A hotelek aránya folyamatosan növekvő tendenciát mutat, a Szociális turizmus szálláshelyei azonban veszít részesedéséből.

2000-ben az utazások során mintegy kétharmad részben az autót vették igénybe a belgák. A vonat, illetve az autóbusz részesedése 11,4% és 7,4%.

Az elmúlt évekkel összehasonlítva megállapítható, hogy a saját autó továbbra is az első helyen áll. Az autóbusz részesedése csökkent, míg a vonaté és a repülőgépe emelkedett. 2000-ben a rövid üdülések több mint 70%-át az utazók maguk szervezték. 17,9%-ban csak szállásfoglalásra került sor közvetítő segítségével, 10,4%-ban pedig szállást és közlekedést is foglaltak az utazók. A csak közlekedést rezerválók aránya nem érte el az 1%-ot.

Szálláshelyet 18,4%-ban a rövid üdülések során nem foglaltak le előre. Az utazások több mint felénél az üdülők maguk foglalták a szállást, 28,3%-ban pedig közvetítón keresztül. 1,1 millió rövid üdülés során (22%) a szálláshelyet utazási irodán vagy tour operátoron keresztül foglalták.

Az utak 82,9%-ában nem foglalták le előre a közlekedési eszközt, aminek magyarázata az autó, mint közlekedési eszköz leggyakoribb használata. Közvetlenül utazási vállalaton keresztül rezerválták az utak 6,4%-át, közvetítő segítségével pedig 10,7%-át. Az utazási irodák részesedése mintegy 7% (350 000 út). Tour operátorok bonyolították a foglalások 0,8%-át.

Valamivel több mint 19%-át az üdüléseknek (1 millió út) szervezettnek tekinthetjük, ami annyit jelent, hogy szerepeltek regisztrált utazási irodák és tour operátorok ajánlataiban. A foglalás módja szerint vizsgálva az utazókat, szerkezetbeli változások nem történtek az elmúlt években.

A szálláshelyek foglalásában megfigyelhető, hogy a belgák fokozatosan visszatérnek korábbi gyakorlatukhoz, különösen a direkt foglalások száma emelkedett az elmúlt években.

A rövid utazások tour operátorok által szervezett aránya 1996 és 2000 között fokozatosan, összesen mintegy 300.000-rel emelkedett.

A felkeresett úticélok vonatkozásában is megfigyelhető a csomagutúrák, illetve az egyéni szervezés preferálása. A belga lakosság többségében szervezeten látogatja meg Finnországot, Norvégiát, Törökországot, Görögországot, Közép- és Dél-Amerikát, Afrikát, Ausztráliát és a Csendes-óceáni térséget, illetve Szlovákiát. Ugyanakkor az egyéni szervezést részesítik előnyben a Dániába, Portugáliába, Írországra, Magyarországra, Ausztriába, Nagy-Britanniába, Lengyelországba, Olaszországba, Franciaországba, Németországba, Hollandiába, Svájcba, Luxemburgba és Svédországba utazók.

MAGYARORSZÁG ISMERTSÉGE, IMAGE-E

A WES Economic and Social Research and Consultancy egy speciális program keretében (2000-ben) felmérte a belgák Magyarországgal kapcsolatos attitűdjeit is, a külföldi utazást tervezőket alapul véve. A belga lakosság 74,6%-a, mintegy 6 millió fő tervez üdülést az elkövetkező öt évben. 48,5%-uk csak külföldi utat, 44,5%-uk pedig bel- és külföldi utat egyaránt. A felnőtt lakosságon belül mintegy 5,6 millió fő szándékozik külföldre utazni.

Image

A külföldi utazást tervező belgák mintegy 43%-a Magyarországról mint úticélról nem rendelkezik információval, számukra hazánk ismeretlen desztináció.

Akik rendelkeznek ismeretekkel Magyarországról, az jellemzően a kultúrával és a természettel kapcsolatos. 8,6% saját maga említ kulturális aspektusokat, múzeumokat és műemlékeket. Gyönyörű tájak, természeti szépségek pedig 7%-uknak jut eszébe hazánkról. További fontos jellemzőink: Budapest (6,7%), folklór, hagyományok és kézművesség (6,6%), valamint a desztináció olcsósága, kedvező árak (5,9%). Negatív asszociációk is megjelennek a válaszok között: a megkérdezettek 7,8%-a számára Magyarország egy alacsony életszínvonalú ország, 4,9% szerint a korábbi keleti blokkra emlékeztető vagy pedig nem vonzó úticél.

Figyelemreméltó, hogy a holland anyanyelvűek több információval rendelkeznek hazánkról, mint a francia ajkúak. Utóbbiak több, mint fele (51,1%) Magyarországról mint desztinációról nem rendelkezik ismeretekkel. Az ismeretek hiánya egységesen kitűnik, az egyes csoportok (nem, életkor, lakóhely szerint) között nagy különbségek nincsenek.

Megfigyelhető, hogy minél alacsonyabb társadalmi réteghez tartozó / alacsonyabb jövedelemmel rendelkező valaki, annál gyakrabban ismeretlen számára Magyarország. A legmagasabb társadalmi réteghez tartozók / magasabb jövedelemmel rendelkezők viszonylag gyakrabban említik a kultúrát, múzeumokat, műemlékeket, Budapestet, a gyönyörű tájakat és a természetet, valamint a Balatont.

Akik egy évben többször utaznak, több ismerettel rendelkeznek hazánkról. A többi csoporthoz viszonyítva gyakrabban említik a kultúrát, múzeumokat és műemlékeket, Budapestet és a kedvező árakat.

Érdeklődés

A külföldi utazást tervező belga lakosság mintegy 1%-a (56.000 fő) a következő három évben biztosan tervez magyarországi utazást, 6,4%-uk (357.000 fő) pedig valószínűleg ellátogat hazánkba. Magyarország potenciális piaca az elkövetkező három évben tehát mintegy 413.000 fő (7,4%).

Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a potenciális piac a személyeket, és nem az utazások számát jelöli, illetve az egyes személyek tervekről, szándékról beszélnek. A szándék és a tényleges utazás között jelentős eltérés lehet. Figyelembe kell venni továbbá, hogy a megvalósítás valószínűsége alacsonyabb azok körében, akik a „valószínűleg” választ adták, mint akik „biztosan” elutaznak.

Összességében megállapítható, hogy Belgium mint küldőpiac, Magyarország számára még kihasználatlan potenciálokkal rendelkezik.

A következő három évre tervezett utazások hasonlóan alakulnak Belgium különböző régióiban, az átlagosnál nagyobb érdeklődés tapasztalható a 35 és 64 év közöttiek, a gyermektelen házaspárok/egyedülállók (ahol a családfő 45 és 64 év közötti), a nyugdíjasok, a magasabb jövedelemmel rendelkezők és a legtöbb szabadidővel rendelkezők körében.

Magyarország potenciális látogatóinak jellemzői a következőkben foglalhatók össze:

- 65%-uk hollandul beszél
- több, mint 60%-uk 35 és 64 év közötti
- a két legmagasabb jövedelmi kategória képviselői a potenciális utazók mintegy 60%-át teszik ki.

A potenciális látogatók jelentős része a következő médiából tájékozódik:

- Het Laatste Nieuws, De Standaard, Het Nieuwsblad/De Gentenaar (holland nyelvű napilap)
- Le Soir, (francia nyelvű napilap)
- Humo, Knack/Weekend Knack, Dag Allemaal, Flair, Libelle (holland nyelvű folyóiratok).

A legkedveltebb rádióadók a holland Radio 2 (VRT), Radio Donna (VRT) és a Radio 1 (VRT).

Ha Magyarország image-ét a potenciális utazók körében vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy a hazánkat felkeresni szándékozók sokkal több információval rendelkeznek. Ők gyakran kiemelik Budapestet (19,9%), a kultúrát, múzeumokat és műemlékeket (19,2%), a gyönyörű tájat és a természetet (12,8%), a kedvező árakat (12%) és a vendégszeretetet (10,2%), mint vonzó attrakciókat és tényezőket Magyarországgal kapcsolatban.

Információforrások

A Magyarországot felkeresni tervező felnőtt belga lakosság legfontosabb információforrása az utazási iroda (39,6%). Ezt követi kis különbséggel az Internet (39,4%, amelyből 26% a Magyar Turizmus Rt. honlapja), a Magyar Turizmus Rt. irodái (36,9%, ebből 26,2% a brüsszeli iroda), útikönyvek (35%) és tour operátorok kiadványai (33,7%).

Ezen eredmények a Magyar Turizmus Rt. irodáinak, illetve az utazási irodák (73,3%) fontos szerepét jelzik, mind a hagyományos elosztási csatornák, mind pedig az Internet vonatkozásában (62,9%).

A külföldre utazó holland anyanyelvű felnőtt lakosság viszonylag nagyobb figyelmet szentel tour operátorok kiadványainak, útikönyveknek, rádió- és televízióadásoknak. A francia ajkú válaszadók a turisztikai irodákat és a vásárokat, kiállításokat részesítik előnyben.

A 45 és 64 év közöttiek gyakrabban említik a Magyar Turizmus Rt. irodáit, mint információforrást. Az Internet és az útikönyvek a legfontosabb információforrások a 18 és 54 év közöttiek számára. Az 55 év felettek körében kedveltebbek a rádió- és televízióadások, valamint az újságcikkek.

Az alacsonyabb jövedelműek körében jelentős szerepe van az utazási irodáknak. Minél magasabb a megkérdezett társadalmi státusa, annál gyakoribb a Magyar Turizmus Rt. irodái, az Internet és az útikönyv igénybevétele. A középosztály fő információforrásai a vásárok, kiállítások.

A rendszeresen utazók általában gyakrabban használják a tour operátorok kiadványait, útikönyveket, rádiót és televíziót, illetve a barátok és rokonok által közvetített információkat.

Felhasznált források:

The Market for Travel and Tourism in Belgium – Euromonitor, 2000. március

Belga Turisztikai Hivatal honlapja – www.visitbelgium.com

Compendium on Tourism Statistics – WTO, 2001

TTI Country Reports, Belgium – 2/2001.

The European Leisure Travel Industry – TTI, 2000

Comportement touristique des Belges en 2000, Rapport intermédiaire pour la période avril-septembre 2000 – WES, 2000

Comportement touristique des Belges en 2000 – WES, 2001

Exclusive questions for the Hungarian National Tourist Office – WES, 2001

The European MICE Market – TTI, 3/2001

Tourism Generating Markets – WTO, 1999

Tourism Satellite Accounting Research Belgium – WTTC, 2001

Magyarország külgazdasága, 2000

CIA – The World Factbook 2000 – Belgium – www.cia.gov/publications/factbook

OECD Economic Outlook – OECD, 2000

Ország tanulmányok külkereskedők részére, Belgium – ITD Hungary